

Znaczenie tożsamości społecznej w grupach opartych na wspólnych opiniach w kształtowaniu postaw i zachowań społecznych

Streszczenie

W ostatnich latach tożsamość społeczna w grupach opartych na podzielanej opinii stała się jednym z konstruktów zgłębiających zachowania społeczne motywowane z poziomu indywidualnego (Thomas & McGarty, 2009). Poczucie przynależności do grupy zbudowanej na wspólnej opinii nie jest jedynie konsekwencją przypisania do określonej kategorii społeczno-demograficznej (np. narodowości czy płci), ale wiąże się z autentycznym zaangażowaniem, odzwierciedlającym rzeczywiste przekonania i postawy (Weinstein i Ryan, 2010).

W niniejszej rozprawie badałam, w jaki sposób tożsamość społeczna w grupach opartych na wspólnych opiniach koreluje z kształtowaniem postaw i zachowaniami społecznymi. Starłam się udzielić odpowiedzi na następujące pytania badawcze: (1) jakie są moderatory współwystępowania tożsamości społecznej w grupach bazujących na podzielanej opinii z angażowaniem się w różne przejawy współpracy wewnątrz/międzygrupowej?; (2) jaką funkcję pełni tożsamość społeczna w grupach bazujących na podzielanej opinii w działaniach kolektywnych w rzeczywistości wirtualnej?; (3) jaką rolę odgrywa tożsamość społeczna w grupach bazujących na podzielanej opinii w kształtowaniu postaw wobec sztucznej inteligencji (SI)? Powyższe hipotezy przetestowałam w serii sześciu badań tworzących spójny cykl trzech publikacji pierwszoautorskich.

W badaniu pierwszym (publikacja 1) wykazałam pozytywny związek średniej siły między tożsamością społeczną w grupach opartych o wspólne opinie a zjawiskami międzygrupowymi (działanie kolektywne, aktywizm online, redukcja uprzedzeń). Dodatkowo, zidentyfikowałam trzy istotne moderatory odpowiedzialne za całkowitą zmienność wielkości efektów: 1) operacjonalizacja zmiennej „tożsamość społeczna”; 2) typ działania grupowego; 3) rodzaj partycypacji w zjawisku społecznym (deklaracja/faktyczne zachowanie). W badaniu drugim (publikacja 2) zaobserwowałam, że tożsamość społeczna z grupą wspierającą walkę ze zmianami klimatycznymi jest predyktorem intencji uczestnictwa w kampanii crowdfundingowej skierowanej na ten cel. W badaniu trzecim (publikacja 2) zreplikowałam ten efekt w kontekście kampanii crowdfundingowej skierowanej do osób wspierającej różnorodność kulturową. W badaniu czwartym (publikacja 2), gdzie analizowano faktyczne zachowania, siła efektu była znacząco niższa. Badanie piąte

(publikacja 3) wykazało, że silniejsze poczucie tożsamości z grupą zwolenników rozwoju SI współwystępowało z bardziej akceptującą postawą wobec aplikacji wzorowanej na chacieGPT. Dodatkowo, model wyjaśniający postawę wobec SI, który uwzględnia czynniki grupowe istotnie poprawił dopasowanie w porównaniu z modelem opartym na komponentach indywidualnych. W badaniu szóstym (publikacja 3) zaobserwowałam, że spostrzegana kontrolowalność stanów mentalnych SI jest moderatorem relacji między tożsamością grupową a postawą wobec SI.

Podsumowując, poprzez serię badań o różnej metodologii (od metaanalizy przez przegląd narracyjny, po badania korelacyjne oraz quasi-eksperymentalne) potwierdziłam, że podzielane opinie mogą stanowić solidną podstawę do ukształtowania identyfikacji grupowej, która to przekłada się na różne przejawy dynamiki międzygrupowej, ze szczególnym uwzględnieniem relatywnie nowych zjawisk społecznych tj. udziału w kampaniach crowdfundingowych czy interakcji ze sztuczną inteligencją.

Słowa kluczowe: tożsamość grupowa, tożsamość społeczna, grupy oparte na wspólnej opinii, działania kolektywne, crowdfunding, sztuczna inteligencja, kontrolowalność stanów mentalnych, postawy wobec SI